

MITT i LIVET

Västanfors Västervåla församlings tidning

nr 4/14

**Tisdagsvandrarna
Fattiga EU-migranter
Kvinnojouren
Efter begravningen**

Rätten till ett värdigt liv

Adventstjärnorna som lyser i fönstren sprider ljus i mörkret, och påminner oss om adventstidens innebörd. Adventstiden berättar om livets Gud som möter mitt i livets begränsning. Den berättar om människans räddning. Den berättar om Guds närvaro när livet inte blir som vi har tänkt, om gemenskap och hopp i världens mörker. Advent betyder ankomst. Vi väntar på Kristus som ska rädda världen från allt ont. På julen kommer han till oss som ett litet spädbarn för att påminna om hur sårbara vi människor är.

Sårbart är livet för de kvinnor som måste söka skydd hos Kvinnojouren för att komma undan våld och övergrepp inom familjen. Tänk att vara tvungen att fly från dem som står en närmast!

Sårbar är situationen också för barn i fattiga länder. Många dör innan de har fyllt fem år. Läs om mentormammornas arbete i Swaziland för att förbättra barns hälsa.

Livet är tufft för de människor från andra EU-länder som kommer till Sverige för att försöka skaffa sig bättre livsvillkor. När de inte får arbete här tvingas de tigga på gatorna.

Låt adventsstjärnan uppmana oss att försöka göra något gott för en annan människa. Låt var och en av oss göra det vi kan och orkar. Låt oss se på varandra som medmänniskor, för varje människa har rätt till ett värdigt liv!

Cecilia Kjellin Eriksson, redaktör

Tiggare vid affären

Under hösten har vi sett tiggare vid affärerna i Fagersta. Många reagerar starkt och tycker att tiggarna ska köras bort. Andra vill gärna hjälpa en människa i nöd och lägger en slant i burken och hoppas att det kommer till nytta på ett bra sätt. Eftersom det går rykten om att tiggeriverksamheten är organiserad, så är det svårt att veta hur man ska agera. Ska man ge pengar till någon som tigger?

Michael Williams arbetar i Västerås stift, som konsulent för invandrarfrågor.

– Det är inte alls fel att ge pengar till någon som tigger. Det betyder väldigt mycket för fattiga, som ofta även tänker på sina familjers behov. Att ge pengar till en tiggare kan ge tillfällig lindring i en svår situation. Det är ett tecken på desperation att försörja sig på tiggeri. När vi ser människor i nöd ska vi agera utifrån det som känns bäst. Man får försöka tänka sig in i en annan människas situation. Man kan ge pengar om man vill, eller mat för dagen.

Söker bättre livsvillkor

Tack vare regelverket inom EU har man som EU-medborgare möjlighet att försöka skaffa sig bättre livsvillkor i ett annat land. Det är precis vad de här människorna försöker göra. Det är logiskt och

förståeligt att de här människorna hamnar i en tiggerisituation.

– Om jag var i samma situation så skulle jag nog göra likadant, säger Michael. Det är förnuftigt på sitt sätt. Man kan jämföra situationen med svenska ungdomar som söker jobb i Norge för att inkomsterna är högre där.

Kyrkan bör agera på två plan

Michael Williams menar att Svenska kyrkan har ett ansvar för dessa människor och att man måste agera på två plan, dels strukturellt för mänskliga rättigheter och människors värdighet, dels i personliga möten för att lindra nöd.

Kyrkan har en uppgift i att göra politiskt ansvariga migranternas hemländer uppmärksamma på vilket ansvar de faktiskt har för sina medborgare. Kunskapsöverföring är också viktigt. Vi behöver söka större kunskap om hur situationen i hemländerna ser ut, till exempel hur deras organisationsförmåga i hemlandet ser ut för att kunna driva sin sak.

– Vi ska som kyrka ta avstånd från alla förslag om att göra tiggeri olagligt eller att ”kasta ut dem”, säger Michael mycket bestämt.

Många blir provocerade

Många blir provocerade av att möta tiggare utanför affärerna. Man blir påtvingad verkligheten när man helst vill tro att världen vi lever i är bättre än den är.

Sedan generationer tillbaka tycker vi svenskar att samhället ska ta allt ansvar. Michael menar att även enskilda kan göra en insats. Han ger flera exempel på vad man kan göra lokalt på en ort, till exempel i församlingen.

På individnivå kan man försöka hjälpa till med det som personer behöver hjälp med just nu. På flera platser finns till exempel soppkök för hemlösa. Församlingar kan bjuda in människor med musikalisk talang till kyrkliga sammanhang och ge dem betalt för att sjunga och spela. Anställda kan hjälpa till att göra enkla affischer som berättar om personers bakgrund.

Dialog med människor

Frivilliga och anställda i församlingen kan försöka hitta sätt att träffa utsatta människor.

– Som kyrka ska vi försöka minska lidande, man kan se det som första hjälpen. Ju mer personlig kontakt, desto mer positiva krafter kan frigöras, hävdar Michael. Jag tror att det är bra att försöka komma i dialog med personer. Kyrkan borde söka reda på människor som kan tolka. Det är i samtal med människor som man kan överbygga okunskap och rädsla, då blir de personer för oss i stället för att vara okända tiggare. Man kan gärna försöka att få med även ungdomar i detta arbete, tycker Michael, eftersom många ungdomar vill höja sin röst mot orättvisor.

Michael Williams arbetar i Västerås stift, som konsulent för invandrарrfrågor. Foto: Åke Paulsson

På flera orter i landet växer ett engagemang fram där människor på småorter försöker hjälpa EU-migranter med möjligheter till annan försörjning. Man erbjuder enklare arbeten mot en viss lön.

Fadderverksamhet

Michael har en idé om en sorts fadderverksamhet här och nu, där en svensk kan vara fadder till en EU-migrant som befinner sig i Sverige.

– Dessa människors utsatthet kan uppmana och utmana oss att se vad vi kan göra enskilt eller kollektivt i kyrkan och i samhället, menar Michael.

Kyrkan och privatpersoner kan också stödja konkreta biståndsprojekt med satsningar i byar i EU-migranternas hemländer.

Cecilia Kjellin Eriksson

Butiksföreståndarens tankar...

Utanför matbutikerna i Fagersta sitter tiggare varje dag. Håkan Lundman är butiksföreståndare för ICA Centrum i Fagersta. Han tycker att det är tråkigt att situationen har blivit sådan för dessa människor att de måste tigga pengar för att få en inkomst, men han menar att han inte har rätt att köra bort tiggare som sitter utanför hans butik. Det är bara om någon sitter i vägen eller uppträder störande som han säger till. Det händer att kunder tycker att han ska köra bort tiggarna. – Så länge de inte stör ordningen så har jag inte rätt att köra bort tiggare som sitter utanför min affär, säger Håkan. Det är inte olagligt att tigga i Sverige. Jag kör bort även andra personer om de uppträder störande.

Håkan ger inte själv pengar till tiggare, eftersom det går så många rykten om att det är en organiserad verksamhet. Däremot har han i samarbete med organisationen Lions hjälpt en av familjerna här i Fagersta med mat och toalettartiklar. – Situationen som Lions beskrev verkade trovärdig och då kände jag att jag kunde hjälpa till.

Problemet med tiggare finns i hela Europa, mest i större städer, men det börjar märkas även på mindre orter. Håkan önskar att de länder som tiggarna kommer ifrån skulle ta bättre hand om sina medborgare. – Det är tråkigt att de här människorna måste tigga för att ha en inkomst, men det är så det har blivit. Jag tycker inte att någon skulle behöva ha en sån här situation. De är här i några månader för att söka jobb, och när de inte får jobb måste de tigga. Det är den enda möjligheten de har att få lite pengar. Det kan inte vara roligt, men de säger att de har det bättre här än i sitt hemland.

Fattiga EU-migranter

- frågor och svar

Vilka är det som tigger på gatorna?

De flesta är romer från Rumänien och Bulgarien som lever i stor fattigdom och utanförskap i sina respektive hemländer. De saknar ofta id-handlingar vilket innebär att de inte räknas som medborgare i landet. Många saknar försörjningsmöjligheter. De lever i djup fattigdom, har dåliga bostäder eller inga bostäder alls. De har sällan tillgång till sjukvård eller skolor. Allt detta drabbar förstås barnen hårdast. Romerna utsätts också ofta för diskriminering och förtryck.

Bland de som tigger på gatorna finns även fattiga EU-migranter från Grekland, Italien och Spanien, både romer och andra. De flesta romerna bland EU-migranterna är kristna ortodoxa. En del tillhör pingstkyrkor eller andra kyrkor eller är muslimer.

Varför kommer de nu?

Rumänien och Bulgarien anslöt sig till EU 2007 och fick därigenom bättre möjligheter att arbeta i andra EU-länder. Det har lett till att många högutbildade rumäner och bulgarer kommit exempelvis till Sverige för att arbeta. Också de fattigaste i dessa länder har i ökad grad sökt sig till andra länder inom EU i förhoppningen om att få ett bättre liv, inte minst efter att den ekonomiska krisen i Europa ytterligare försvårat deras situation.

Är tiggeriverksamheten organiserad?

En romsk familj inkluderar i regel fler släktkretsar än en "svensk kärnfamilj" och är därför betydligt större. Släkterna lever ofta tillsammans och har gemensam ekonomi vilket innebär att man delar på inkomsten inom släkten/familjen. Enligt Michael Anefur (KD), nationell hemlöshetssamordnare, finns det inget som tyder på att det ligger kriminalitet bakom tiggande EU-medborgare. Men det finns exempel på att man blivit hotad och utnyttjad.

Vilka skyldigheter har kommunerna att ta hand om EU-migranter?

Det pågår en diskussion mellan många länder inom EU om vem som har ansvaret för fattiga EU-migranter som behöver hjälp och stöd. Den diskussionen har inte resulterat i konkreta svar ännu. Svenska kommuner har inget tydligt ekonomiskt och socialt ansvar för människor som vistas tillfälligt i Sverige, vare sig det handlar om EU-migranter eller turister. Därför är många fattiga EU-migranter beroende av stöd från kyrkor och frivilligorganisationer idag.

Vilka möjligheter har Svenska kyrkan att hjälpa dem?

Svenska kyrkan har ett omfattande diakonalt (=socialt) arbete som vill lindra nöd och stå upp för människors rätt. Det är organiserat på församlingsnivå. Svenska kyrkan gör inte skillnad på människor utifrån medborgarskap utan försöker efter bästa förmåga hjälpa alla människor i nöd med t.ex. mat för dagen, hälsovård och psykosocialt stöd.

Diskussioner pågår i hela Svenska kyrkan och tillsammans med andra aktörer om hur vi på både kort och lång sikt bäst kan stötta fattiga EU-migranter, inte minst romer. Det handlar om akuta frågor kring bostäder (inomhus eller uppställningsplatser för husvagnar), skolgång för barn, akut hälsovård, men också mer långsiktigt arbete som sysselsättning på svensk arbetsmarknad och möjligheter till fortbildning. Många stift och församlingar arbetar intensivt med dessa frågor och ingår i lokala och regionala nätverk med andra organisationer och trossamfund.

Är det inte bättre att hjälpa fattiga romer i deras hemländer?

Det finns inget motsatsförhållande mellan att stötta romska EU-migranter som befinner sig i Sverige och att stötta romer på andra platser i Europa. Som kyrka

behöver vi göra både och. Det handlar om allas rätt till ett värdigt liv och att sätta medmänniskan i centrum.

Studier visar att romer är Europas mest diskriminerade minoritet. På många sätt är romers utsatthet också en fattigdomsfråga. Ökande klyftor i Europa drabbar främst de som redan befinner sig längst ner i hierarkin.

Tillsammans med andra kyrkor och organisationer i nätverk finns Svenska kyrkan med och försöker påverka EU:s länder vad gäller starkare socialpolitik och skydd för minoriteter.

Svenska kyrkans internationella arbete stödjer även ett socialt center i byn Roman i regionen Moldava.

Läs mer om projektet på www.svenskakyrkans.se/projektkartan

Vi behöver samtidigt hjälpa de romer och andra fattiga EU-migranter som befinner sig här i Sverige just nu. Att hitta vägar till arbete, bostad och utbildning i Sverige är för många ett bättre alternativ än att resa tillbaka till hemlandet. Andra vill återvända så snart som möjligt med pengar till sin familj. Oavsett vilket behöver vi arbeta med och för dem som befinner sig i utsatthet och i ovärdiga livssituationer.

Källa: Svenska kyrkans dokument "Fattiga EU-migranter"

Foto: DesignPictures/NORDICPHOTOS

Uttalande från Kyrkomötet

Under kyrkomötet i november 2014 gjordes ett uttalande för att lyfta den svåra situationen för EU-migranter. Uttalandet uppmanar Sveriges kommuner, regering, riksdag och Svenska kyrkan på alla nivåer att förbättra situationen för EU-migranter. Kyrkomötet är Svenska kyrkans högsta beslutande organ.

Del ur uttalandet:

Våra utgångspunkter är att:

- Alla människor är skapade till Guds avbild och har rätt till ett liv i värdighet.
- Grundläggande rättigheter måste gälla för alla människor.
- Barns situation och behov måste särskilt uppmärksammas.
- Familjer har rätt att leva tillsammans.
- Alla har medansvar för samhällsutvecklingen och att göra gott mot sina medmänniskor.
- Vårt mål är fred, rättvisa och ett hållbart samhälle.

Läs hela uttalandet på www.svenskakyrkan.se

Kvinnojouren har även skyddat boende

Kvinnojouren Frida i Fagersta utökade sin verksamhet för ett år sedan och har nu ett skyddat boende med skalskydd.

Kvinnojouren Frida i Fagersta, som startade 2002, är en ideell förening som är oberoende religiöst och politiskt. Föreningen arbetar mot alla former av förtryck och våld mot kvinnor och barn i Fagersta, Norberg, Skinnskatteberg, Surahammar och Hallstahammar. Kvinnojouren arbetar som tidigare med hjälp och stöd till utsatta kvinnor, och har sedan ett år tillbaka tillgång till ett skyddat boende med plats för åtta kvinnor och deras barn. Boendet är skalskyddat, vilket innebär den näst högsta nivån av skyddat boende. Skalskydd betyder att boendet är försett med larm, kodlås, och övervakningskamera vid dörren, staket runt gården och fönster med skyddsfilm. Allt för att säkerheten för de boende ska vara hög. Ingen våldsam man ska kunna ta sig in på boendet.

Svenska och utländska kvinnor

Både svenska och utländska kvinnor kan få plats på boendet under en kortare eller längre tid, beroende på hur situationen för den enskilda kvinnan ser ut. Oftast sker kontakten genom socialtjänsten i någon av de fem kommunerna. Det händer också att polisen kommer med kvinnor som råkat illa ut. Kvinnor kan även själva söka kontakt direkt med Kvinnojouren där det alltid är någon som svarar i telefon.

Kvinnojouren Frida fungerar också som telefonjour åt socialjouren i Västmanland för de fem samarbetskommunerna. Det innebär att personal från länets gemensamma socialjour i Västerås kan kontakta Kvinnojouren Frida efter kontorstid på vardagar och på helger om någon utsatt kvinna och eventuellt

medföljande barn i länet akut behöver boende under en kortare tid.

Mariana Esterblom är verksamhetsansvarig på Kvinnojouren Frida.

– Vi är socialtjänstens förlängda arm. Vi tar hand om kvinnor som är utsatta för våld och förtryck. Behovet av vår hjälp är stort i dagens samhälle, säger Mariana.

Olika former av hjälp

Mariana berättar att när en kvinna kommer till kvinnojouren så gör man alltid en bedömning av hur stort hotet mot henne (och hennes barn) är. När det finns en hotbild så får kvinnan plats på det skyddade boendet. Utöver det skyddande boendet finns det tillgång till ett samtalsrum utanför boendet där Mariana tar emot kvinnor som inte är i behov av skyddat boende men av samtal, hjälp med till exempel rådgivning och myndighetskontakter.

Kvinnojouren samarbetar både med polisen, socialtjänsten, andra kvinnojouren, skolor, kommunernas kvinnofrids-samordnare och polisens personsäkerhets-samordnare. De har också bra kontakt med landstinget och Mitt hjärta. Mariana är glad för att samarbetet med andra aktörer fungerar bra, och önskar att det fanns ett samarbete även med en förskola, eftersom barnen mår bättre om de får gå i förskola/skola.

Bidrag bekostar verksamheten

Föreningen Kvinnojouren Frida söker varje år bidrag från de fem kommunerna för att driva sin verksamhet. Mariana önskar att kommunerna bestämmer sig för att anslå pengar så att verksamheten kan permanentas. Bidragen täcker inte riktigt de fasta kostnaderna för hyror och löner, men verksamheten går runt tack vare att man kan sälja platser på det skyddade boendet

även till andra kommuner i landet. Nu finns fyra heltidstjänster och fyra halvtidstjänster.

Aktiviteter för barnen

Personalen försöker ordna aktiviteter för barnen, som oftast inte har möjlighet att gå på sin förskola eller skola så länge de bor i skyddat boende. Man har även verksamhet för kvinnorna på boendet. Det kan vara matlagning, handarbete och sykurs eller undervisning i samhällskunskap och svenska, utifrån kvinnornas intresse och behov. I källaren finns ett gymnasium som är uppskattat även av barnen. De boende lagar mat och tvättar själva, och personalen hjälper till att handla ett par gånger i veckan, eftersom de boende inte själva har tillgång till bil.

Ofta har kvinnorna som kommer till boendet medföljande barn. Personalen på boendet uppmanar alltid kvinnan att informera socialtjänsten i sin hemkommun om att de har barnen med sig till boendet. Om personal på kvinnojouren ser att ett barn far illa så har de enligt lag skyldighet att anmäla det.

Mariana berättar att många kvinnor är rädda för att ta kontakt med socialtjänsten, eftersom de är rädda att barnen ska tas ifrån dem.

Höga krav på personalen

Mariana och de andra i personalen har mycket jobb med allt från att hjälpa kvinnorna med kontakter med sjukvård och skola till att föra dokumentation, och att vara ett stöd för dem som mår dåligt. Varje dag har personalen stödsamtal med varje boende, som har sin kontaktperson. Det ställs höga krav på personalen och därför kan de inte ta hjälp av frivilliga i så stor utsträckning. Frivilliga får

gärna komma på möten och engagera sig på annat sätt, men i kontakten med de boende krävs utbildad personal. Mariana har gått den ett år långa utbildningen i Härnösand som är specialutformad för personal på kvinnojourer, och det innebär att hon har spetskompetens på sitt område. Under 2013 gjorde Socialstyrelsen en tillsyn av verksamheten och gav Kvinnojouren Frida i Fagersta godkänt på alla punkter, vilket Mariana är mycket stolt över.

Engagerad under lång tid

Mariana blev engagerad som frivillig i Kvinnojourens arbete redan när föreningen startade, och fick några år senare en halvtidstjänst. Nu arbetar hon heltid.

– Jag älskar mitt jobb! Jag har levt med det i många år och har varit med och utvecklat verksamheten väldigt mycket.

Mariana menar att det finns mer att göra för att jämställdheten ska bli bättre i Sverige. För att uppnå mer jämställdhet behövs ett grundligt genusarbete i skolan så att flickor och pojkar blir jämställda. Kvinnojouren har kontakt med kvinnor i alla socialgrupper. Både de som lever med högutbildade män, och kvinnor från andra länder som ibland lever med analfabeter. Det är mer komplicerat att hjälpa kvinnor från andra länder för de har inget naturligt nätverk i Sverige. Om våldet är hedersrelaterat så kan det vara så att en hel släkt är ute efter kvinnan. I de fallen försöker Kvinnojouren hjälpa kvinnan att få skyddad identitet, ett fast boende på en annan ort och skolgång för barnen. – Vi finns för kvinnor som inte själva kan tala för sig, som har fullt upp med sitt känslomässiga liv. Vi tror på kvinnor! säger Mariana.

Mariana Esterblom är verksamhetsansvarig på Kvinnojouren Frida, och har varit verksam i föreningen under många år.

Text och foto: Cecilia Kjellin Eriksson

Skänk gärna detta till akutboendet

Personalen på Kvinnojouren Frida är väldigt tacksamma för de kläder och saker som har skänkts till boendet. Genom Facebook-gruppen "Julen 2014 – Gör skillnad" har samordnaren Angelika Karlsson samlat in kläder och leksaker från privatpersoner i Fagersta, och skänkt till Kvinnojouren. Fortfarande behövs en del saker. Om du har något av detta som du vill skänka så kontaktar du: Kvinnojouren Frida tel 0223-128 50 eller Mariana tel 070-275 19 28.

- Utomhusleksaker – gungor, hinkar, spadar...
- Bord, stolar och bänkar för utomhusbruk
- Barnvagnar
- Spel för lite äldre barn (13-14 år)
- Cyklar för vuxna och barn
- Pulkor, kälkar, skridskor

Läs mer om Kvinnojouren Frida på www.kjfrida.se

Ju mer vi är tillsammans...

Att ta en promenad är ofta skönt och avkopplande. Ibland är det roligt att gå ensam och låta tankarna flyga och ibland föredrar man kanske att ha någon att prata med när man går. Några som tycker att det sistnämnda är riktigt skoj är "Tisdagsvandrarerna". Det är en grupp äldre flickor som har det gemensamt att de är pensionärer, gillar frisk luft och tidigare har arbetat på Seco Tools. Merparten av dem har dessutom varit sekreterare och då brukar det vara ordning och reda. Det är det på den här gruppen också. Man träffas varje tisdag morgon klockan 09.30 och då startar promenaden.

– Men, säger de, vi brukar vara

lite hyggliga och vänta någon minut eller så men sen går vi. Man går lite olika men oftast ungefär lika långt. Ibland går man runt "Linjan", ibland ned till Uggelbo. När man gått runt "Linjan" brukar man ta halvtidsvila och fylla på depåerna vid Brukskyrkans kafé och när det är Uggelborundan brukar det bli fika vid Hembygdsgården.

En och en halv timme

Jag undrar hur långt de går egentligen och de berättar då att enligt GPS:en brukar det ligga på mellan 7 och 8 kilometer och tiden för själva promenaden brukar ta cirka 1,5 timme.

Som mest brukar de vara ca 15 personer men denna dag är det bara 8. De berättar att de inte går i samlad tropp utan oftast några personer i mindre grupper och samtalar om än det ena, än det andra. När man sen varit och fikat och går tillbaka blir det oftast andra man samtalar med. Det som är så härligt säger de är att det likasom är så fritt. Man går i sin egen takt och ibland händer det att någon går med bara en bit och sen viker av, kanske för att uträtta något ärende eller något annat. Det är också ett väldigt bra sätt att hålla kontakten med sina kollegor som ofta blivit goda vänner även utanför arbetet.

Bilden tv och överst: Tisdagsgänget på promenad en solig dag i november.
Foto: Staffan Riddersporre

Bilden till höger: Tjejerna på Abbamuseet. Foto: Privat

Hur länge har de hållit på med dessa långpromenader? frågar jag. De berättar att de var fyra arbetskamrater som började promenera tillsammans redan sommaren 2007. Sen blev de fler och fler vartefter. Det är nog inte alltför jobbigt eller slitsamt för hittills har ingen hoppat av utan tvärtom ser alla verkligen ut att njuta och glädjas åt gemenskapen.

Promenera i egna grupper

Om nu någon tycker att detta verkar ju jättetrevligt och önskar hänga på, hur ställer de sig till det? undrar jag. – Nja, säger de, det är ju lite knepigt för vi är ju faktiskt ganska många även om vi oftast går i mindre

grupper. Om vi blev fler skulle det nog bli lite ohanterligt. Dessutom blir det redan nu ganska trångt vid borden när vi fikar. Men det är ju ingen som hindrar att andra gör som vi fast i egna grupperingar.

Trevliga resor tillsammans

Det är inte bara traskande till olika fik som de ägnar sig åt; två gånger om året gör de en resa eller hittar på något kul. Man har en "festkommitté" som får i uppdrag att fundera ut något trevligt. Vilka som ingår i den är olika från tid till annan. Denna utses av gruppen vid jullunchen och väljs för ett år i taget.

När senaste evenemanget gick av stapeln åkte man till

Stockholm, gick på Abbamuseet och åt en matbit. Det som också är väldigt roligt är att när man åker iväg så brukar även gamla sekreterarkollegor från Seco Norrköping och Arboga ansluta. Då kan man ju anta att det blir extra mycket att prata om.

Intressant i sammanhanget är att flera av dem också är delaktiga i en bokklubb där var och en köper en bok som sen cirkulerar bland medlemmarna. Några av dem är också med i en grupp som sysslar med spel och dobbel men det är en annan historia som inte ska berättas här

Staffan Riddersporre

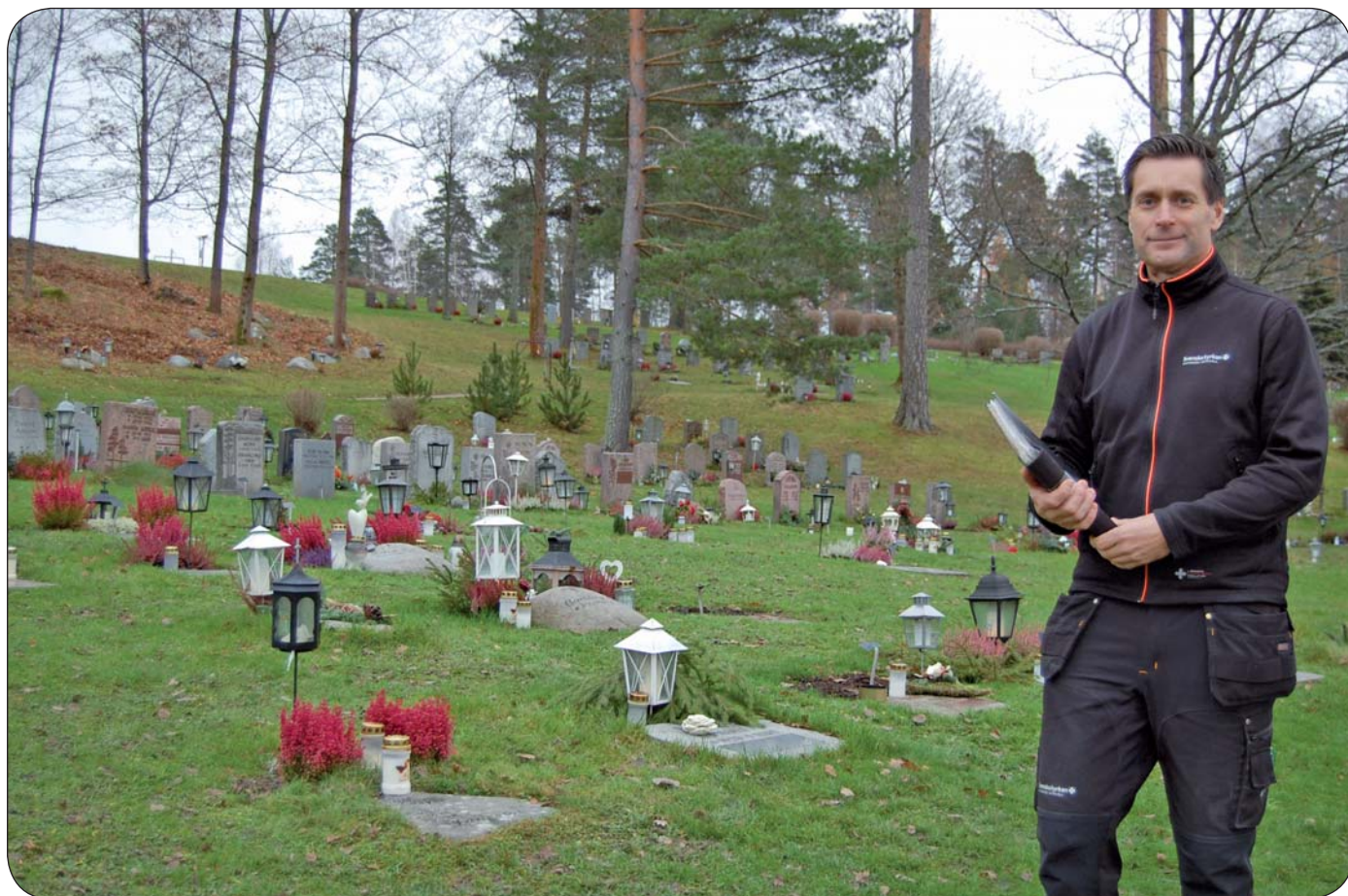
Välkommen till den tredje och sista artikeln i serien om Kyrkans Begravningsbyrå, som handlar om vilken hjälp du kan få efter begravningen med till exempel att välja gravplats, bouppteckning och sorgegrupp. Den första artikeln i serien beskrev vad som händer före begravningen, och den andra handlade om själva begravningsgudstjänsten/begravningsakten.

Efter begravningen

Kyrkans Begravningsbyrå hjälper till med allt som rör dödsfall och begravningar. Efter begravningsakten är det dags att se ut en gravplats, och då hjälper Åsa Strandberg och Benny Arnqvist gärna till.

Text och foto: Cecilia Kjellin Eriksson

Benny Arnqvist hjälper gärna till med att se ut en gravplats på kyrkogården.

Anhöriga till en avliden kontaktar kyrkogårdsexpeditionen och bokar in en tid för besök då Åsa eller Benny följer med ut till de olika områdena på kyrkogården för att visa och berätta om vilka olika alternativ det finns för gravsättning. Enligt begravningslagen ska gravsättning ske inom ett år från kremationsdatum, så man behöver inte ha så bråttom. Benny och Åsa rekommenderar ändå att man gör gravsättningen inom några månader.

– Det är inte bråttom med gravsättningen, säger Åsa. Vi finns där och lugnar anhöriga som ofta känner att de vill göra klart med gravsättningen så snart som möjligt. Bara att de ringt till oss och bokat en tid för besök brukar göra att de känner sig lugnare. Vi visar runt på kyrkogården och berättar om olika alternativ. Redan i begravningsamtaleet före begravningen brukar vi prata om gravsättningen och det blir anhöriga påminda om nu.

Ny eller befintlig grav

Ungefär två veckor efter begravningen är kremationen klar och askan kan gravsättas, förutsatt att man har en grav. Det kan vara en ny grav eller en befintlig grav där flera urnor kan gravsättas. Det går inte ut något brev om att kremationen är gjord. Det ligger alltså på de anhöriga att själva kontakta kyrkogårdsexpeditionen för att boka tid för urnsättning.

Boka tid för urnsättning

Urnsättning kan ske på tre olika sätt. De vanligaste är att man bokar en tid med den präst som har haft begravningen, och då närvarar prästen och har en kort andakt när urnan sätts ned i graven. Man kan också boka tid för urnsättning på kyrkogårdsexpeditionen, och en vaktmästare följer med de anhöriga till graven där urnan ska sättas ned. Vaktmästaren har inte någon andakt. Det tredje alternativet är att anhöriga själva genomför urnsättningen. Man måste alltid boka en tid även om man inte vill ha någon personal med vid urnsättningen, som kan ske under dagtid på vardagar.

– Många tycker att urnsättningen är jobbigare än begravningen, för det är så definitivt, säger Benny Arnqvist. Vaktmästaren kan bära urnan till graven om ingen av de anhöriga vill göra det, men det blir ett fint avslut att få göra det själv, menar han. Syskon kan till exempel turas om att bära mammas eller pappas aska om man vill.

Urnans vikt förvånar många

Åsa berättar att en del blir förvånade när de ser urnan och känner dess tyngd.

– Urnan med en avlidens aska väger 3-4 kg, och det är ungefär samma vikt som när man föds. Man kan se det som att cirkeln är sluten, menar Åsa.

Alternativet minneslund är anonymt. Då gravsätts askan av personal på kyrkogården utan närvaro av anhöriga. Det

Åsa Strandberg tänds ljus i urnrummet vid Skogskapellet.

händer att de som har valt alternativet minneslund senare saknar en bestämd gravplats att gå till.

Alternativet jordbegravning

Vid en jordbegravning gravsätts kistan direkt efter begravningsceremonin och begravningsföljet har möjlighet att vara med. Den kontakt som Åsa och Benny har med anhöriga efter en jordbegravning kan vara att se ut en gravsten eller besvara frågor om gravskötsel. Församlingen skickar ut brev till gravägare med information om vad som gäller för gravrätt och gravsrättsinnehavare, och Åsa och Benny kan besvara även sådana frågor. De kan också hänvisa till rätt kontakter för att beställa en gravsten eller en bronsplatta. När de får frågor om bouppteckning så hänvisar de till personalen på Kyrkans Allmänna Juridiska Byrå.

Träffar många på kyrkogården

Åsa och Benny har sin arbetsplats på kyrkogården. De träffar ofta människor som besöker sina gravplatser. Det händer att människor fastnar i sitt sorgearbete, och om Åsa och Benny ser en person som besöker en grav väldigt ofta så kan de enkelt ställa frågan om han eller hon vill samtala med en präst, eller vill delta i en sorgegrupp. – Vår expedition finns på kyrkogården och det faktum att vi finns där och rör oss på kyrkogården gör det enkelt för besökare att ta kontakt med oss. Det är en liten ort och vi är igenkända av många, säger Benny.

En familj får ofta träffa samma person hela vägen från första kontakten när en person dör, genom begravningen och tills gravsättningen är gjord.

– Vi vill inte släppa ett begravningsfölje, utan är gärna med hela vägen, säger Åsa. Även prästen följer gärna en familj inför och under begravningen och vid urnsättningen.

fortsättning på nästa sida

Sorgegrupp

Ingrid Östborg är diakon i Västanfors Västervåla församling. Tillsammans med prästen Li Lundberg har hon varje termin hand om en sorgegrupp. Män och kvinnor som mist sin make/maka eller sambo bjuds in att delta i sorgegruppen. Inbjudan kommer med brev. Varje sorgegrupp träffas fem gånger under en termin och avslutar med att göra en dagsutflykt tillsammans. Syftet med sorgegruppen är att främja en frisk sorgprocess. Man brukar prata om ett sorgeår. Träffarna i sorgegruppen tar upp olika delar i sorgprocessen och är tänkt att hjälpa till att ta några steg vidare i sorgearbetet.

– Vi vill vara med och hjälpa människor att bygga en bro till det nya livet. Många upplever att det är skönt att få prata med andra som är i samma situation, säger Ingrid Östborg. Ofta har man liknande funderingar om hur man ska hantera sin nya tillvaro. Det handlar om både existentiella och praktiska frågor. Man får möjlighet att dela ett stycke livsvandring med andra i samma situation. Samtal kan stödja, berika och trösta.

Första tiden är överklig

Den första tiden efter ett dödsfall kan upplevas som överklig. Man vet ju inte vad den nya tillvaron kommer att innebära. Då är det extra viktigt att man får stöd, värme och närhet och får möjlighet att prata om den döde. – Det är viktigt att få prata om personen som har dött. Man kan titta på bilder och berätta om saker man upplevt tillsammans. Personen är död men minnena finns kvar, säger Ingrid.

Känslorna kan vara starka och smärtande. Man kan känna förtvivlan, ensamhet och rädsla, men även vrede. Insikten om att livet aldrig mer blir som tidigare kommer så småningom. Rutiner och planer slås sönder och man kanske ställs inför uppgifter som man inte själv har valt. Genom sorgen får man hjälp att frigöra sig från den som är död. Ett nytt liv börjar och man måste söka nya möjligheter och lära sig att leva i den nya situationen.

– Det är viktigt att inte fastna i bitterhet, utan försöka hitta nya vägar att forma ett liv, och inse att jag själv har ett värde och är värd att ha ett bra liv, säger Ingrid

Får stöd av andra i gruppen

I sorgegruppen kan man peppa varandra lite så att man inte är så rädd för att fråga utan istället kan få förklarat för sig sånt som den döde maken/makan tidigare har ordnat och haft hand om.

– Det brukar faktiskt vara mycket glädje i sorgegrupperna, berättar Ingrid. Det är skönt att kunna skratta tillsammans och vila från ledsamheten en stund.

Diakon och präster i församlingen finns också tillgängliga för enskilda samtal.

Diakon Ingrid Östborg leder tillsammans med prästen Li Lundberg församlingens sorgegrupper, som startar varje termin.

Alla får samma hjälp från församlingen

I Kyrkans Begravningsbyrå kan du få all hjälp på samma ställe, från den första kontakten efter dödsfallet, genom begravningsakten och med gravsättningen. Även den som har anlitat en annan begravningsbyrå har samma möjligheter att få hjälp av församlingens personal med gravsättning och att delta i församlingens sorgegrupper. Alla har förstås rätt att ta kontakt med Kyrkans Allmänna Juridiska Byrå för att få hjälp med bouppteckning och arvskifte, eller andra juridiska frågor. De tjänster som juridiska byrån utför faktureras kunden. Gravesättning ingår i den begravningsavgift som alla betalar, och till deltagande i sorgegruppen inbjuds församlingsbor.

Läs om olika gravsättningsalternativ på församlingens hemsida
www.svenskakyrkan.se/vastanfors

Bouppteckning och arvskifte

På Kyrkans Allmänna Juridiska Byrå arbetar juristen Ida Jansson, som kan hjälpa till med att göra bouppteckning och arvskifte när en person har avlidit. En bouppteckning ska göras senast tre månader efter ett dödsfall. Anhöriga får göra bouppteckningen själva, men många väljer att ta hjälp. – Vi kommer överens med kunden om hur mycket de vill ha hjälp med, förklarar Ida Jansson. En del anhöriga bor inte i närheten och är då tacksamma om de kan anlita oss för att hjälpa till med så mycket som möjligt i dödsboet, medan andra i stort sett bara behöver hjälp med själva upprättandet av bouppteckningen.

Invänta bouppteckningen

Ida berättar att hon ofta får frågor som *”Kan jag betala den avlidnes räkningar?”* eller *”Får vi sälja bilen, möblerna och huset?”* Kort kan man säga att det bästa är att invänta bouppteckningen. I vissa fall måste man göra det, exempelvis vid fastighetsförsäljning. Dessutom krävs det alltid att alla dödsbodelägare (arvtagare) är överens. Vad gäller betalning av räkningar så kan dessa betalas om man är säker på att dödsboets samtliga skulder kan betalas. Om man är osäker ska man vänta tills bouppteckningen är registrerad. Det är då bra om man kontaktar företagen som skickat räkningarna för att slippa påminnelser och att ärendet går till inkasso.

Inom tre månader från dödsfallet ska man ha en bouppteckningsförrättning. Till denna ska dödsbodelägare och efterarvingar kallas. Här finns det krav på att kallelsen ska skickas senast två veckor innan förrättningen om personen bor i Sverige, och fyra veckor innan förrättningen om någon bor utomlands. Detta gäller både dödsbodelägare och efterarvingar. Det finns inget krav på att man måste närvara, däremot ska alla få möjligheten att komma om de vill.

Dödsbodelägare och efterarvingar

I bouppteckningen antecknas alla dödsbodelägare och efterarvingar, likaså om det finns testamente efter den avlidne samt andra handlingar av betydelse. Sedan ska den avlidnes tillgångar och skulder noteras med utgångspunkt i marknadsvärde på dödsdagen. Om den avlidna var gift, ska den efterlevande makens tillgångar och skulder också antecknas. Detta gör man eftersom en bodelning ska göras mellan den avlidna och den efterlevande maken.

– Bouppteckningen skickas sedan till Skatteverket för registrering och när den är klar så är bouppteckningen en legitimationshandling för dödsboet, dvs den visar vilka personer som bestämmer i dödsboet, fortsätter Ida. Bouppteckningen ligger också till grund för det kommande

arvskiftet, fördelningen av dödsboets kvarlåtenskap. Detta är ett privat avtal mellan dödsbodelägarna och måste göras om det är två eller fler dödsbodelägare.

Dödsbodelägarna skriver ner vad de beslutar ska göras med kvarlåtenskapen och hur det ska fördelas mellan dem. Detta arvskifte används sedan för att exempelvis ansöka om lagfart för fastighet eller som underlag för banken när kontanta medel och värdepapper ska fördelas.

Kyrkans Allmänna Juridiska Byrå, som är en del av Kyrkans Begravningsbyrå, tar emot besök i församlingsexpeditionens lokaler i Brukskyrkan (Västmannavägen 10). Sekreterarna Gunilla Riddersporre och Maria Ulestig Eriksson hjälper gärna våra kunder tillrätta och besvarar frågor.

Ordlista

Arvskifte – Ett privat avtal mellan dödsbodelägare och testamentstagare om fördelning av den avlidnes kvarlåtenskap.

Arvslott – Den lott som en arvinge får enligt arvsordningen.

Bouppteckning – En handling som anger den avlidnes tillgångar och skulder på dödsdagen, dödsbodelägare och efterarvingar samt arvtagare genom ett testamente efter den avlidne. Var den avlidna personen gift ingår också den efterlevandes tillgångar och skulder. Samboegendom ska också anges i bouppteckningen om sambon begär bodelning. Ska registreras hos Skatteverket. Bouppteckningen är en legitimationshandling för dödsbodelägarna och är också en offentlig handling.

Dödsbo – Ett dödsbo är en form av organisation som förvaltar en avlidens persons egendom fram tills arvskifte kunnat genomföras. Ett dödsbo kan också förvaltas av en bouppteckningsman.

Dödsbodelägare – De personer som gemensamt förvaltar den dödes egendom under boets utredning, företräder boet gentemot tredje man samt har rätt att tala och svara i mål som rör detta. Dödsbodelägare kallas man om man har omedelbar rätt till arv eller bodelning i det aktuella dödsboet. Dödsbodelägaren kan vara legal arvinge eller universell testamentstagare.

Efterarvinge – Efterarvinge kallas man om man har rätt till arv först efter att dödsbodelägaren har avlidit.

Kvarlåtenskap – En avlidens persons tillgångar då samtliga skulder är betalade.

Laglott – Är en lagstadgad rätt för bröstarvinge att få arv, där laglott utgör hälften av arvslotten.

Fråga juristen

Foto: Johnny Pesola

Kan jag få tag på grannens bouppteckning?

Fråga: Kan jag få reda på vilken egendom grannen hade när han dog, tex genom hans bouppteckning?
Undrande

Svar: En bouppteckning är en offentlig handling. Det innebär att en registrerad bouppteckning kan begäras ut av vem som helst. Bouppteckningar som registrerats i Sverige efter år 2001 kan begäras från Skatteverket. Äldre bouppteckningar (före år 2001) kan beställas från Riksarkivet och de olika landsarkiven.

Ida Jansson, jurist

Arvslott och laglott

En vanlig fråga som ofta ställs till mig är skillnaden mellan laglott och arvslott.

Arvslott är hela det arv som tillfaller bröstarvinge. Hälften av arvslotten utgör laglott. Om en avliden har ett barn och en kvarlåtenskap på 100 000 kronor, så utgör barnets arvslott hela arvet, dvs 100 000 kronor. Laglotten utgör hälften av detta, dvs 50 000 kronor. Om den avlidne istället hade två barn utgör deras arvslott 50 000 kronor vardera (hälften var). Deras laglott utgör hälften av arvslotten, i detta fall 25 000 kronor.

Ida Jansson, jurist
Kyrkans Allmänna Juridiska Byrå
tel 0223-434 76

Vandra med en mentormamma

Hon går omgiven av gröna berg och med vintersolen i ryggen. Hon går mellan huslängorna av betong och på stigar kantade av sopor. I ryggsäcken bär hon sin våg, sitt måttband och sina journaler. Med sig bär hon också kunskap för att upptäcka undernäring och sjukdomar hos små barn. Hon heter Constance Shabangu och är mentormamma.

Det är en ny dag i Matsapha, Swaziland och Constance har efter ett kort möte på organisationen Siphililes kontor börjat sin rutt av hembesök i stadens fattigaste områden. Metoden med mentormammor kommer ursprungligen från Sydafrika via ett projekt i Kapstadens kåkstäder, och utvecklas nu även här. Behoven i området är stora. Invånarna här utgör en del av de fyrtio procent av Swazilands befolkning som lever i fattigdom. Utsattheten slår hårdast mot barnen och alltför många barn får aldrig uppleva sin femårsdag.

Constance knacker på hos dagens andra besök. Dörren öppnas bara på glänt, och eftersom mammans man är hemma kommer hon och Constance överens om en annan tid. Bara genom att gå runt själv i slummen, att ha en uppgift och framförallt kunskap, utmanar mentormamman bilden av hur en kvinna i Swaziland ska vara.

Att lindra oro och hjälpa

På eftermiddagen återvänder Constance och får undersöka Philawi Mawba, en pojke på 13 månader. Han har hostat sedan han var liten berättar mamman med tårar i ögonen, och nu har han även kräkts blod och blött näsblod. Constance tittar på medicinerna som skrivits ut, och hon och mamman kommer överens om att blir inte pojken bättre så måste han till läkare igen. Eftersom han har problem med andningen på natten, förklarar Constance hur mamman med hjälp av vatten och salt kan skölja nashålan och underlätta andningen.

”Jag tänker ofta på mina klienter. Det händer ofta att de ringer mig på nätterna för att barnen är sjuka. Jag vågar inte gå själv i mörkret men om de kan ordna någon som möter mig så kan jag komma, titta på barnet och hjälpa till med att ringa ambulans.”

Nelly Magagula håller tretton månader gamla Bonke medan mentormamma Constance Shabangu gör månadens hälsokontroll på förskolan inom projektet Siphilile i Matsapha, Swaziland.
Fotograf: Simon Stanford

När både kläder och pengar till mat saknas

Varje vardag gör Constance och de andra 31 mentormammorna hembesök för att väga och mäta barn, förhöra sig om hur barnen mår, diskutera amning, kost, hälsa och hygien. Ibland skriver de remisser till en klinik, i många fall följer de med till läkare. Tillsammans med mamman försöker de också hitta lösningar på försörjning och ta upp familjeplanering och skydd mot hiv. Men många mammor lider av depression och det är en ständig brist på pengar till kläder, mat och hyra.

”Det var jobbigt i början när alla trodde att jag skulle dela ut saker. Att bara prata, hur kan det lösas något? Men jag älskar mina klienter och jag gillar att hjälpa.”

Hoppet finns och förändring sker

Imötetfödsbådehoppochförändring. Mentormamman Constance Shabangus arbete har betydelse, både för området i sig och för de mammor och barn hon möter. Utan Constance hade ettårige pojken Bonke* inte levt idag. Bonke är ett av de barn som lämnas på det dagis där Constance vän Nelly Magagula arbetar. De flesta föräldrar i området tvingas att lämna sina barn, oavsett ålder, hemma eftersom passning kostar pengar. Men på den här förskolan är avgiften låg och via mentormammaprojektet undersöker och väger Constance barnen en gång i månaden.

Kontrollerna gjorde att Nelly och Constance uppmärksammade att Bonke blev allt tröttare, fick eksem och tappade i vikt. Med misstanke om aids togs han till läkare där svår undernäring konstaterades.

Constance och Nelly införde då en revolutionerande nyhet på dagiset – föräldrarna uppmanas att ge en liten summa pengar till mat så att dagiset kan köpa in storpack av ris och grönsaker och ge barnen ett mål mat varje dag. Tack vare att barnen får äta varje dag mår de mycket bättre. Idag leker Bonke med sin favoritleksak – en svart plastdunk – utan en mentormamma hade verkligheten sett annorlunda ut.

*Bonke betyder ”tillsammans” på swazi (siswati), ett av de två officiella språken i Swaziland.

Text: Svenska kyrkans internationella arbete

Fakta om mentormamma

Mentormammor är en svensk idé, skapad av barnläkaren Ingrid Le Roux som såg behovet av mödravård i en av Kapstadens kåkstäder. Mentormammor är erfarna mammor som gör hembesök hos unga mammor, väger och mäter barnen, ger stöd i amning och barnavård. Idag, 35 år senare, har barnadödligheten minskat och förskolor, hälsoklinker och försörjningsprojekt har startats. Allt sprunget ur människors egen vilja att skapa trygghet.

FN:s millenniemål är att minska barnadödligheten med två tredjedelar innan 2015. Utvecklingstakten går dock alldeles för långsamt och tusentals barn betalar priset varje dag. Av alla barn som dör före 18 års ålder, dör 90 procent innan de har fyllt fem år.

För Jeremiah är kristen

Jeremiah Webb är 30 år och flyttade till Sverige från USA för fem år sedan. Det var kärleken som fick honom att komma hit. Nu är han gift med sin Maria och de har två barn tillsammans. För Jeremiah är kristen tro en självklar del av livet.

Jeremiah och Maria träffades på en turné med Up with people*. De blev förälskade och ville gifta sig i Sverige. Han flyttade till Sverige i november 2009 och vigseln i Västervåla kyrka var inbokad i december. Jeremiah berättar med intensitet om de olika turerna i kontakten med personalen på ambassaden för att få klart med de handlingar som behövdes för att han skulle kunna gifta sig i Sverige. Som tur var gick det vägen och nu har Västervåla kyrka blivit familjen Webbs familjekyrka. Båda barnen är döpta där och Jeremiah är även konfirmerad i den kyrkan.

Växte upp i musikalisk familj

Han har vuxit upp i en musikalisk kristen familj i staden Milwaukee i delstaten Wisconsin i USA. När han kom till Sverige kändes det viktigt för Jeremiah att bli en del av Svenska kyrkan, så han gick till församlingsexpeditionen och bad om att få bli döpt. Eftersom Jeremiah redan var döpt i en kristen kyrka, så kunde han inte bli

döpt en gång till i Sverige. Däremot kunde han välja att bekräfta sitt dop genom att konfirmera sig. Jeremiah träffade en präst i församlingen vid flera tillfällen för att i samtal om kristen tro få sin konfirmationsundervisning. För Jeremiah, som var ny i Sverige, var det bra att också få ställa frågor om kulturen i Svenska kyrkan. När han först kom till Sverige tyckte han att det var ganska stela gudstjänster jämfört med vad han var van vid från sin församling i USA där det alltid är mycket musik med olika instrument, applåder och spontanitet.

-Jag vill att man ska få en bra känsla i kyrkan, säger Jeremiah. Man ska känna sig hemma där. Det ska vara en trygg plats att gå till där man kan känna lugn och ro.

Man måste tro på nåt

För Jeremiah är hans tro en självklar del av livet. Han är intresserad av religion och har läst in sig även på andra religioner, men ser att det

är just kristen tro som är relevant. – Man måste tro på nåt, och kristen tro är sann för mig. Tro är livet. Det är en del av mig och påverkar mig i mina val i livet, säger Jeremiah. Genom att vara en bra förebild för sina barn, delar han med sig av sin tro även till dem.

Just nu har Jeremiah ett vikariat som resurs i olika klasser på Alfaskolan, och tidigare har han jobbat som idrottslärare på Lindgårdsskolan. Han trivs väldigt bra som lärare.

– Det är underbart! Det är helt enkelt jätteroligt att jobba med barn, tycker han. I skolan arbetar vi med att plantera ett frö av kunskap hos eleverna. Det är bättre att plantera bra säd än att plantera dålig säd, och jag försöker att vara en bra förebild.

Lärare och sjukgymnast

Jeremiah har gått lärarutbildning i USA och hoppas få behörighet som idrottslärare även i Sverige. Efter många kontakter med olika instanser i Sverige och USA har

tro en del av livet

han äntligen fått sin utbildning till fysioterapeut (sjukgymnast) godkänd i Sverige.

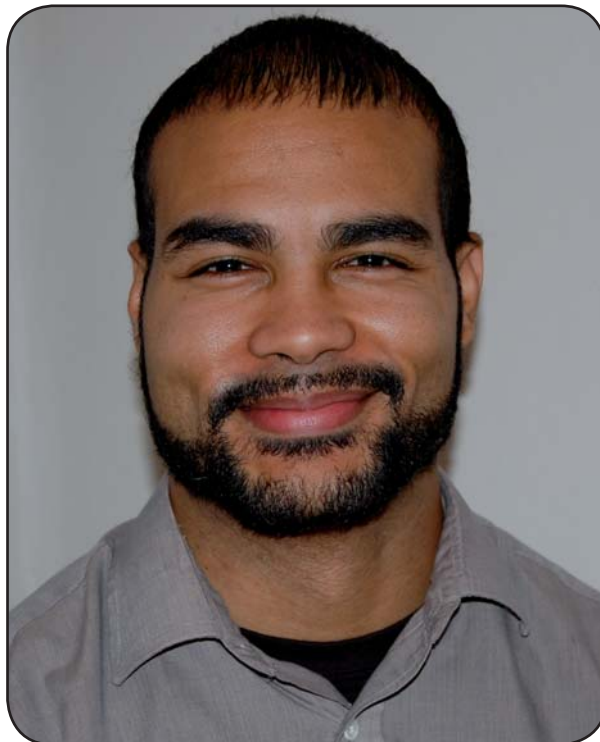
Jeremiah tycker även om att arbeta med äldre människor och har jobbat som vikarie inom hemtjänsten i Fagersta.

– Det är viktigt att lära sig språket för att få jobb i Sverige, säger Jeremiah. Samtidigt är det bra att man får möjlighet att utveckla språket under tiden man jobbar.

Kontakt med släkten

Jeremiah håller kontakt med sina släktingar i USA via Skype, som är ett sätt att chatta och ringa gratis från mobilen eller en stationär dator. Maria och Jeremiah försöker också att resa till USA en gång om året för att träffa Jeremiahs släkt.

*Up with People är en amerikansk ungdomsorganisation som startades 1965. Den är mest känd för musikuppträdanden med 70-100 studenter från cirka 20 länder som turnerar i flera länder under en längre period.

Jeremiah Webb är förtroendevald för POSK (Partipolitiskt obundna i Svenska kyrkan) i Kyrkorådet och i Kyrkofullmäktige, och hans fru Maria är kyrkomusiker i Västanfors Västervåla församling.

**Text och foto:
Cecilia Kjellin Eriksson**

Lindgårdsskolan år 7-9

Arbetsro i klassrummet en vanlig vardag i november på Lindgårdsskolans högstadium på Sturevägen i Fagersta.

Några av eleverna i år 8 och 9 har ritat bilder på skogsbranden, och skrivit ett brev på franska till Frankrikes president för att tacka för planen som vattenbombade branden. Nu har svaret kommit.

Julens gudstjänster

Söndag 21/12

kl 15 Mässa i Brukskyrkan med kören Full frihet

Julafton 24/12

kl 09 Grötfrukost i Brukskyrkan

kl 10 Julandakt i Brukskyrkan

kl 11 Julkrubba i Västanfors kyrka. En gudstjänst för hela familjen med julberättelsen, julsånger och julstämning

kl 17 Julbön i Västervåla kyrka

kl 23 Julnattsmässa med Kyrkokören i Västanfors kyrka

Juldagen 25/12

kl 07 Julotta i Västervåla kyrka med kyrkokören och julottekaffe på Odensnäs

Julottebussen avgår från Fagersta enligt följande:

kl 05.50 Bring Citymail (mittemot kommunhuset)

kl 05.55 Brukskyrkan

kl 06.00 Bergslagssjukhusets entré

kl 06.05 vid PerOls-skolan (Floravägen)

kl 06.15 Järnvägsstationen Västanfors

kl 06.30 Ombenning

kl 06.40 Ängelsberg - Gamla Brukshandeln

kl 09.30 Återresa

Fackeltåg

kl 06.15 från Nyhem

kl 06.15 från Sörby skola

Facklor finns vid samlingsplatserna. Arr: Västervåla gymnastikförening och Engelsbergsbygdens intresseförening

kl 11 Joulukirkko Finsk juldagsmässa i Västanfors kyrka

Annandag jul 26/12

kl 15 Gudstjänst i Brukskyrkan. Julens sånger och psalmer

kl 18 Katolsk mässa i Brukskyrkan

Söndag 28/12 kl 18 Kvällsmässa i Västanfors kyrka

Nyårsafton 31/12

kl 17 Nyårsbön i Västervåla kyrka. Sång: Marianne Paby

Nyårsdagen 1/1

kl 18 Musikmeditation i Västanfors kyrka

Söndag 4/1 kl 15 Gudstjänst i Brukskyrkan

Tisdag 6/1 Trettondedag jul kl 14 Bygudstjänst med julgransplundring i Västervåla sockenstuga

Söndag 11/1 kl 10 Familjegudstjänst i Västanfors kyrka och julgransplundring i Klockaren

Budget 2015

Kyrkofullmäktige har fastställt budgeten för 2015.

- Begravningsavgiften fastställdes till 0,28 kr.
- Kyrkoavgiften fastställdes till 1,13 kr
- I investeringsbudgeten avsätts 29 984 tkr

På kyrkoavgiften tillkommer 0,08 kr i stiftsavgift. Både begravnings- och kyrkoavgiften är oförändrad jämfört med 2014. Den som bor i Västanfors Västervåla församling betalar 1,49 kr i kyrkoavgift på varje intjänad hundralapp. Kyrkoavgiften används för att driva verksamhet för barn, ungdomar, vuxna och äldre. Begravningsavgiften går till att bekosta skötseln av våra kyrkogårdar. Begravningsavgift betalar alla, även den som inte är medlem i Svenska kyrkan.

Ny församlingsinstruktion

Vid sammanträdet den 13 november antog Kyrkofullmäktige även den reviderade församlingsinstruktionen, som är det dokument som beskriver hur församlingen vill jobba. Dokumentet finns på hemsidan.

Nästa tidning

Nästa nummer av Mitt i livet kommer ut veckan före påsk.

Ny ordförande i Kyrkofullmäktige

Gun Alingsjö Bäck har valts till ny ordförande för Kyrkofullmäktige i Västanfors Västervåla församling. Hon ersätter Jan Jäder som har avsagt sig sina förtroendeuppdrag i församlingen.

Lena Eldståhl valdes till vice ordförande och Eva Linger blir ny ledamot i Kyrkofullmäktige.

Ny ledamot i Kyrkorådet blir Heather Alenius och ersättare Jeremiah Webb.

Lindgården Bygget fortsätter

Arbetet med att bygga upp Lindgården igen efter branden i mars 2013 pågår för fullt. Entreprenörens arbete med återställningen av församlingshemmet Lindgården ska vara klart för slutbesiktning i maj 2015. Tak och ytterväggar är snart på plats så att det skyddande vädertältet kan tas bort. Sedan återstår arbetet invändigt.

Lindgården ska byggas upp igen som den var före branden. Man bygger på den befintliga stommen och gör vissa ändringar inomhus, till exempel ett större kök och en ny entré. Marken ska också återställas efter de skador som uppkommit i samband med släckningsarbete, rivning och byggnation. Församlingshemmet Lindgården kommer som tidigare att rymma både konferenslokaler och lokaler för församlingens verksamhet.

Gun Alingsjö Bäck
Foto: Magnus Aronson

Välkommen till barnkörerna!

Barnkören (6-8 år)
träffas på torsdagar kl 17.30 - 18
i Musikhuset Klockaren.

MusiKul-kören (9-13 år)
övar på onsdagar kl 17.30 - 18.15
i Musikhuset Klockaren.

Vi börjar vårterminen vecka 3. Anmälan till körledare Britt-Marie Frid Andersson tel 0223-434 00 (vxl) mejl: britt-marie.frid.andersson@svenskakyrkan.se

MITT i LIVET

Ansvarig utgivare: Henrik Rydberg, tel 434 10. **Redaktör:** Cecilia Kjellin Eriksson, tel 434 06. **Repro:** TEXT & REPRO, Västerås. **Tryck:** PRIMATryck, Hallsthammar. **Omslagsfoto:** Magnus Aronson. Redaktören svarar för osignerat material.

WWW.SVENSKAKYRKAN.SE/VASTANFORS

Svenska kyrkan
VÄSTANFORS VÄSTERVÅLA

**SMS:a LJUS
till 72905
och ge 50 kr**

Tebenguni Similane bor med sin mamma och
lillebror i Matsapha, Swaziland. Familjen deltar i
mentormammaprojektet Siphilile.

LÅT FLER FÅ FYLLA FEM

Varje år dör närmare 7 miljoner barn innan sin femte
födelsedag. Tebenguni från Swaziland har fått möjligheten
att fylla fem. Din gåva ger ännu fler barn en framtid.

SMS:a LJUS till 72905 och ge 50 kr!

PG 90 01 22-3 | BG 900-1223

Läs mer: svenskakyrkan.se/internationaltarbete

90 SVENSK
INSAMLINGS
KONTO | KONTROLL

Svenska kyrkan
INTERNATIONELLT ARBETE

medlem av
actalliance